

PORTFOLYO DEĞERLENDİRME

PORTFOLIO ASSESSMENT

Adnan KAN*

ÖZET: Günümüzde geçerliğini koruyan ya da kabul gören ölçme ve değerlendirmeye ilişkin yaklaşımlar ve bunların teorik temelleri daha çok davranışçı yaklaşımın etkisi altında, onu temel alarak şekillenmiştir. 1990'lı yıllarda, öğrenmeyi ve öğrenme ürünlerini, düşünme tarzlarını, öğrenme stillerini içine alan yeni ve alternatif ölçme ve değerlendirme sistemleri oluşturma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu çabaların ürünlerinden biriside portfolyolar (öğrenci gelişim dosyaları) ve değerlendirilmesidir. Bu çalışmada, öğrencilerin performanslarını değerlendirmede çok önemli bir role sahip olan öğrenci portfolyolarının ne olduğu, kapsamı, portfolyo çeşitleri, özellikleri, uygulanışı, portfolyo değerlendirmenin avantajları ve dez avantajları, değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak, eğitim ve öğretim sürecinde portfolyoların kullanılmasının ülkemiz ve süreç açısından önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: portfolyo değerlendirme, etkinlik portfolyosu, öğretmen-öğrenci portfolyosu, alternatif öğretmen değerlendirme portfolyosu, belge portfolyosu, süreç portfolyosu

ABSTRACT: Many of the reigning theoretical assumptions on which contemporary testing and assessment are based on behaviorist views of cognition and development. In 1990's it was realised that new, alternative ways of thinking about learning, assessing learning, measurement and evaluation were needed. One of these methods for evaluating students' performances are the portfolios and its evaluation. In this research it has been put great importance on what student portfolios are, which have a very great important role for evaluating students' performance on their learning and development. At the same time, it has been expressed what materials can be included in a students' portfolios, its types, properties and application, its advantages and disadvantages, in what way it can be used and evaluated. As a result, importance of using students' portfolios for our country and educational process has been emphasized.

Keywords: portfolio assessment, show case, teacher-student interactive portfolios, alternative teacher portfolios, documentation portfolio, process portfolio

1. GİRİŞ

Günümüzde geçerliğini koruyan ya da kabul gören ölçme ve değerlendirmeye ilişkin yaklaşımlar ve bunların teorik temelleri daha çok davranışçı yaklaşımın etkisi altında, onu temel alarak şekillenmiştir. 1990'lı yıllarda, öğrenmeyi ve öğrenme ürünlerini, düşünme tarzlarını, öğrenme stillerini içine alan ölçme ve değerlendirme sistemleri oluşturma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu çabaların ürünlerinden birisi de portfolyolar (öğrenci gelişim dosyaları) ve değerlendirilmesidir. 1990'lı yılların başlarında Pearl ve Leon Paulson portfolyolara ilişkin bir benzetme (metafor) geliştirmişlerdir. Portfolyoları, öğrencilerin kendi birikimli tecrübeleri vasıtasıyla, kendilerine ilişkin anlamları yapılandırdıkları laboratuvarlar olarak betimlemişlerdir. Onlara göre, her portfolyo bir öyküdür aslında, bu, öğrencilerin ne bildiklerinin ve neden bunu bilmeye inandıklarının öyküsüdür. Öğrenciler, ne bildiklerini ve ne yapabileceklerini kendi çalışmalarından oluşan örneklerle ıspatlarlar (Paulson, Paulson ve Meyer, 1991). Portfolyolar, çok çeşitli uzmanlık alanlarında, performansın tipik göstergelerini taşıyan örnek çalışmaların bir araya getirilmesi amacıyla kullanılır. Temel amaç; üretilen çalışmaların yada materyallerin mihenk taşlarını ortaya çıkarmak ve bir araya getirmektir (Far, 1990; Olson, 1991).

Kemp ve Toperoff (1998) portfolyoyu "bir veya birden fazla alanda öğrencinin çabalarını, gelişimini ve başarısını gösteren öğrenci çalışmalarının amaçlı bir şekilde toplanması" olarak tanımlamıştır. Edgerton portfolyoyu "öğrencinin zaman içindeki ve bir çok bağlamda başarısını gösteren seçilmiş, yansıtıcı ve işbirliği içinde yaptığı en iyi çalışmaların yapılandırılmış bir toplamı" olarak tanımlamıştır (Chapman, Pettway ve White, 2001). Paulson, Paulson ve Meyer (1991);

* Öğretim Üyesi, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, adnankan@mersin.edu.tr

portfolyoyu; “belli bir bağlamda öğrencilerin performansını, gelişimini ve başarısını yansıtan öğrenci çalışmalarının amaçlı bir şekilde toplanması” şeklinde tanımlamıştır (Paulson, Paulson ve Meyer, 1991). Etkili bir portfolyo programı oluşturabilmek için öncelikle;

- öğrenci katılımı sağlanmalı,
- öğrenci çalışmalarını seçmek için kriterler belirlenmeli,
- öğrenci çalışmalarını değerlendirme kriterleri belirlenmeli,
- portfolyonun parçalarının öğrencilerin kendilerini ve performanslarını en iyi yansıtan kanıtları içermesine dikkat edilmelidir (Paulson, Paulson ve Meyer, 1991).

Bütün bu açıklamalar ışığında, portfolyoların, öğrencinin performansını yansıtıcı seçkin çalışmalardan oluşması gerektiği çıkarılabilir. Bu nedenle, portfolyonun içerisinde yer alacak çalışmalar, öğrencilerin bütün çalışmaları yerine, programda belirlenen hedefler doğrultusunda, öğrencilerin performanslarını en iyi yansıtan seçkin çalışmalarını ve onların bu hedefler doğrultusundaki gelişim ve ilerlemelerini kanıtlayan belge ve dökümanları temsil etmelidir. Portfolyolar içerisinde, farklı kaynaklardan gelen bilgilerin bütünleştirilmesi önemli bir konudur. Bu nedenle programda yer alan hedeflere ilişkin öğrenci gelişimi ve performansının kanıtları saptanarak, her birine ayrı birer numara verildikten sonra gruplanır veya sıralanır. Portfolyoların içerdiği öğrenci performansını kanıtlayan her türlü bilgi ve belgeler bütünleştirildikten sonra portfolyonun değerlendirilmesine ilişkin ölçüt veya ölçüt takımları geliştirilir (Moya ve O’Malley, 1994). Portfolyo değerlendirmeyi kolaylaştırmak için puanlama yönergelerinin (rubric) kullanılması önerilmektedir (Goldsby, 2001). Puanlama yöngesi, belli bir konuda, değişik düzeyde performansa ait karakteristik özellikleri (ölçüt) tanımlayan ve performansa ilişkin karar vermede kullanılan puanlama rehberidir (Norman Gronlund, 1998). Puanlama yönergelerini hazırlayabilmek için portfolyonun içereceği elementler, özellikler veya boyutlar belirlendikten sonra içeriğin öğrenilme derecesi, beceriyi göstermedeki yeterlik düzeyi, ortaya konan ürünün kalitesi gibi gösterilen performansa ilişkin farklı düzeydeki öğrencileri ayırt edecek ölçütler geliştirilmelidir. Puanlama yönergelerindeki performans düzeyleri ve standartlaştırılmış ölçütler herkesin anlayabileceği şekilde ifade edilmelidir.

Portfolyolardan elde edilen verilerin kabul görmesi için geçerli ve güvenilir olması gereklidir. Dubrovich (2002), portfolyodan elde edilen öğrenci performanslarına ilişkin verilerde bulunması gereken özellikleri şu şekilde sıralamaktadır.

- Genel geçerlik (Universal): Elde edilen verilerin yalnızca tek bir kaynaktan veya öğretmenden elde edilmesi yeterli olmayabilir. Bir çok kaynak veya uzmandan elde edilen verilerin aynı sonucu üretmesi, geçerliğin kanıtı olarak kullanılabilir. Böylece portfolyolardan elde edilen puanların veya puan takımlarının ölçülen özellik açısından öğrencilerin gerçek düzeylerini yansıtmaya sağlanabilir. Ayrıca sistematik hata kaynakları arasında olan ve geçerliği önemli ölçüde etkileyen puanlayıcı yanlılığının önlenmesi, portfolyolardan elde edilecek puanların geçerliğini artırabilir. Bunun için eğer öğrencilere ilişkin çalışmalar değerlendiriliyorsa çalışmanın (araştırma raporu, makale, proje, inceleme vb.) kime ait olduğunun bilinmeden puanlama rehberi (rubrik veya kontrol listeleri) aracılığıyla puanlanması önerilebilir.

- Güvenirlik (Reliability): Öğrencilerden toplanan verileri puanlayan öğretmenler arasında tutarlılık yoksa bu bilgiler güvenilir olmayacaktır. Değerlendirme yapan öğretmenlerin puanlama konusunda önceden eğitilmesi güvenirliliği sağlama açısından önemlidir. Güvenirliliği artırmak için ölçülecek özelliğe ilişkin portfolyoda yer alacak parçaların değerlendirilmesine yönelik puanlama yönergelerinin (rubrik, kontrol listeleri vb.) hazırlanması puanlayıcılar arasındaki tutarlılığı artıracak gibi bütün puanlayıcılara değerlendirmeleri için standart sağlayarak öğrenci ürünlerinde olması gereken özelliklere ilişkin ortak bir bakış açısı sağlar.

- Anlaşılabilirlik (Understandable): Elde edilen bulgular mümkün olduğunca basitleştirilerek anlaşılır hale getirilmelidir. Değerlendirme sonuçları herkesin anlayabileceği şekilde ve sistemli biçimde sunulmalıdır.

Portfolyolardan elde edilen verilerin güvenirliliğini ve geçerliğini sağlamak için bir yöntem belirlenmelidir. Portfolyo değerlendirmenin geçerliğini ve güvenirliliğini belirleyebilmek için çeşitli yöntemler önerilebilir (Moya ve O’Malley, 1994). Bunlar;

1. Portfolyolardan elde edilen puanlarla, aynı konu ya da konulara ilişkin hazırlanmış objektif testlerden elde edilen puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesi,
2. Öğrencilerin portfolyolardan elde ettikleri puanlarla, bu portfolyonun kapsamına ilişkin daha sonradan ortaya çıkacak performans ölçüleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yordama geçerliği),
3. Farklı öğretmenlerin aynı portfolyolara verdiği puanlar arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Portfolyoların en temel amaçlarından bazıları, öğrencilerin düşünme becerilerini, zaman içerisindeki gelişimlerini, problem çözme becerilerini ve bu konulardaki kendi görüşlerini görebilmektir. Bu ve benzeri amaçlara ulaşabilmek için portfolyolar çok çeşitli şekillerde oluşturulabilir. Literatürde portfolyolar çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Bu sınıflamalar genellikle, portfolyonun içeriğine ve içeriğinin kim tarafından oluşturulduğu, portfolyonun amacı göz önüne alınarak yapılmıştır. Portfolyolar, (1) *belge (documentation) portfolyoları*; bu tür portfolyolar “çalışma” portfolyosu olarak da bilinir. Belli bir zaman dilimi içerisinde, öğrencilerin hedefler doğrultusunda gelişme ve ilerlemelerini gösteren bütün çalışmaları içerir. Belge portfolyolar beyin fırtınası etkinliklerinden, tasarı, plan, taslak ve müsvette çizimlere müsvette çizimlerden, bitirilmiş işlere kadar her şeyi içerebilir. (2) *Süreç (process) portfolyoları*, öğrencilerin öğrenme sürecine ilişkin tüm kanıtları ve belgeleri toplamayı gerektirir. Bu tür portfolyolar, öğrencilerin bilgi veya becerilerini belli bir amaç doğrultusunda nasıl birleştirdiklerini ve belli bir alan ya da durumda nasıl ilerleme kaydettiklerini görmeyi amaçlar. (3) *Etkinlik (show case) portfolyosu*, öğretim süreci sonunda, bu sürece ilişkin çıktılarını içerir. Bu tür portfolyolar değer biçmeye dönük değerlendirme (summative evaluation) için kullanılabilir. Daha çok öğretim programında yer alan hedef ve davranışların bir çoğunun kazanıldığını gösteren örnek ve en iyi çalışmaları içerir.

Lankes (1995), çeşitli amaçlar doğrultusunda kullanılacak 6 portfolyo türü ve kullanım amaçlarını tanımlamıştır. (1) *gelişim (developmental) portfolyoları*; bu tür portfolyolar eğitim ve öğretim yılı boyunca öğrencinin belli bir alanda ilerlemesini ve gelişimini gösterir. (2) *Öğretmen portfolyoları*; öğretmenlerin öğretim süreci içerisinde işlenen konulara ilişkin öğrencilerin ne derece anladıkları ve kavradıkları hakkında bilgi almak için kullandıkları portfolyolardır. (3) *Uzmanlık (proficiency) portfolyoları*; bilim, teknoloji vb. gibi çeşitli alanlarda, öğrencilerin performansını ve yetkinlik düzeyini yansıtan, rekabete dayalı bir portfolyo türüdür. (4) *Etkinlik (show case) portfolyosu*; eğitim ve öğretim yılı boyunca öğrencilerin (sergilenebilecek) en iyi çalışmalarını içerir. Sanatsal çalışmalar, bitirilmiş araştırma ve projeler, bilimsel deney ve düzenekler gibi öğrencilerin yetenek ve becerilerini temsil eden çalışmalardan oluşturulur. (5) *Çalışma becerileri portfolyosu*; bu tür portfolyolar öğrencilerin eğitim sürecinde yaptığı çalışmalara bakarak çalışma ve üretme becerileri hakkında bilgi edinmeyi sağlar. Özellikle son yıllarda, iş dünyası ve bazı yüksek öğretim kurumları bireylerin eğitim sürecindeki yaptığı çalışmaları değerlendirerek bu tür portfolyolar aracılığıyla, öğrencilerin veya bireylerin iş dünyasında ne kadar başarılı olacaklarını kestirmeye çalışmaktadırlar. (6) *Kolej kabul (College admission) portfolyosu*; kolej yada üniversite gibi eğitim kurumlarının kendilerine uygun nitelik ve becerilere sahip öğrencileri seçerken kullandıkları portfolyo türüdür. Öğrencilerin önceki eğitim hayatında gösterdikleri yetenek, beceri ve performanslarını gösteren parçalardan oluşur (Lankes, 1995).

Bu sınıflamalar dışında Columba ve Dolgos, portfolyoların içeriği ve kim tarafından düzenlendiğine dayalı bir sınıflama geliştirmişlerdir. Columba ve Dolgos (1995)’a göre sınıf kullanımına uygun üç tip portfolyo değerlendirme vardır. (1) *Etkinlik portfolyosu*: Bu tip portfolyolar öğrencilerin performanslarını en iyi temsil edecek çalışmalar üzerine kuruludur. Bu portfolyolar yeteneği yansıtan sanatçı portfolyolarıyla büyük benzerlik gösterir. Bu sebeple, bu tip portfolyolar oluşturulurken, öğrenciler, kendilerini, yeteneklerini ve bilgilerini en iyi temsil ettiğini düşündükleri çalışmalarını seçerler. Bu tür çalışmalar genellikle ziyarete açıktır. Aileler ve ilgilenenler tarafından görülebilir. Bazı özel okullarda ve kolejlerde düzenlenen ve öğrenci çalışmalarından oluşturulan bilim şenlikleri bu tür çalışmalara örnek teşkil edebilir. (2) *Öğretmen-Öğrenci Portfolyosu*: Bu tip portfolyolar çalışma dosyası ya da çalışma portfolyosu olarak adlandırılır. Öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimin gelişmesine yardımcı olan interaktif bir portfolyo tipidir. Bu tür portfolyolar yapılandırılırken öğrenci ve öğretmen portfolyonun kapsamının neler olacağına, nelerin çıkarılıp, nelerin konacağına birlikte görüşerek karar verirler. (3) *Alternatif Öğretmen Değerlendirme*

Portfolyosu: Bu tip bir portfolyonun tüm bileşenleri puanlanır, sıralanır veya değerlendirilir. Öğretmen sadece kendi kullanımı ve değerlendirme aracı olarak öğrencilerin bireysel portfolyolarını tutar. Bu tip portfolyoları değerlendirmede holistik bir yaklaşım benimsenir.

Bütün bu tanımlardan ve sınıflamalardan da anlaşılacağı gibi portfolyolar oluşturulmadan önce amaçlar belirlenmeli ve bu amaçlar doğrultusunda ne tür portfolyoların oluşturulacağına karar verilmelidir. Oluşturulacak portfolyo türüne karar verildikten sonra belirlenen amaçlara (hedeflere) ilişkin performansa ait kanıtları içeren portfolyolar hazırlanmalıdır. Yine yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı gibi portfolyoların belirli bir sınıflaması yoktur. Portfolyoların sınıflaması, her eğitim kurumunun amaçları doğrultusunda yapılabilir.

1.1. Portfolyo Değerlendirmenin Özellikleri

Wade ve Yarbrough (Aktaran: Chang, 2001) genel olarak bir portfolyonun taşıdığı özellikleri aşağıdaki şekilde tanımlamıştır:

1. Gelişimcidir (Developmental): Portfolyo belirli bir zaman sürecinde öğrencinin gelişimini ve öğrenmelerini temsil eder. Portfolyo uzun bir süreçte öğrenme sonuçlarının toplanmasıdır, kısa sürede gözlenebilecek hedef davranışlar olarak ifade edilmez.

2. Çift değerlidir (Dual Valued): Portfolyolar hem öğretmene bilgi verir hem de öğrenci açısından değerlidir. Öğrenene öğrenme sürecinin kayıtlarını yansıtmaya şansı sunarken, öğretmene öğrencinin gelişimini ve başarısını değerlendirmek için iyi bir metot sunar.

3. Seçicidir (Selective): Portfolyo öğrenciye seçme şansı sunar, böylece öğrenci portfolyoyu nasıl bir içerik ve nasıl bir yapılandırma ile sunacağına kendisi karar verebilir.

4. Özgündür (Authentic): Portfolyo öğrencinin kendisinin yaptığı çalışmaları ve gösterdiği performansı birleştirir. Geleneksel testler, normalde öğrencinin nasıl bir gelişim sergilediği bilgisini ve tüm yönleriyle sahip olduğu potansiyelini yansıtamaz, portfolyo ise somut öğrenme ürünlerini göstermesi ve zaman içinde öğrenci gelişimini sergilemesi nedeniyle otantik (özgün) bir değerlendirme tekniğidir.

5. Yansıtıcıdır (Reflective): Portfolyo öğrencinin kendi öğrenmelerinin kanıtlarını yansıtmaya sağlayarak, öğrenmelerini gözden geçirme ve ileriki öğrenmeleri için hedefler oluşturmasına katkı sağlayabilir. Geçmişteki gösterdiği çabaları gözden geçirerek daha iyisini yapabileceğini farkedebilmesine ve bu yönde çalışmasına yardımcı olabilir.

6. Bireyseldir (Individual): Portfolyo bireysel seçimlere göre hazırlanmış ve yapılandırılmış bir temelde bireyin öğrenme sürecine ilişkin gelişimini gösterir. Başka bir deyişle, portfolyoda bireysel içerik seçimi ve bireysel tarzın yansımaları vardır.

7. Etkileşimlidir (Interactive): Öğrenen, portfolyo aracılığıyla öğretmen ve arkadaşlarıyla çalışmalarını paylaşır ve böylece öneri ve rehberlik alır. Bu yolla, portfolyonun oluşturulması ve geliştirilmesinde, öğrencinin gerek öğretmenlerle gerekse akranlarıyla işbirliği çalışmaları yapması etkileşimi artırır.

1.2. Portfolyoların İçeriği

Portfolyolar, belli bir zaman dilimi içerisinde yapılan tüm çalışmaların toplandığı dosyalar olarak algılanırsa, hem öğrenci hem de öğretmenler açısından fazla bir değer taşımazlar. Portfolyolar kullanılırken içerisine nelerin konacağı, kapsamının ne olacağı, bu çalışmaların nasıl seçileceği ve portfolyolardan elde edilecek bilgilerin nasıl kullanılacağı belirlenmeli ve bu konulara büyük önem verilmelidir (Krest, 1990; Valencia, 1990).

Portfolyo değerlendirme modelinde neden portfolyo kullanıldığı açıklandıktan sonra yapılacak iş, ne tür bilgi kaynaklarından hangi tür bilgilerin portfolyoda bulundurulacağına planlanmasıdır. Fenwick ve Parsons (1999), tecrübeli öğretmenlerin portfolyoda kullanılacak bilgiler için iki öneri getirdiklerini belirtmiştir. Bunlardan birincisi portfolyoda kullanılacak madde (parça) sayısının sınırlandırılması, ikincisi ise, portfolyoların testler ve puanlamalar gibi geleneksel değerlendirme teknikleri ile birleştirilmesidir. O'Malley ve Moya (1994) öğrenci gelişimini belgeleyen bilgiler olarak

formal ve informal tekniklerin birlikte düşünülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Fenwick ve Parsons (1999), portfolyolara neler konulması gerektiği ile ilgili öğrenciler için açık ifadeler kullanılması, öğrenci ve öğretmen beklentileri ile öğrencinin seçme serbestliği arasında uygun bir denge kurulması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, ilk defa portfolyo oluşturmayı öğrenen öğrencilerin hedeflerini karmaşık, belirsiz ve açık olmayan bir tarzda göstermelerinin kaçınılmaz olduğunu ve bu konuda öğrencilere yardımcı olmaya istekli olunduğunun hissettirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bir portfolyo kullanılış amacına göre, aşağıdaki parçalardan birkaçını ya da tamamını içerebilir.

- Eğitim sürecinde yer alan test sonuçları: standart başarı testleri, tanılayıcı testler, öğretmen yapımı testler, ünite testleri vb.,
- Açık uçlu sorular ve öğrenci cevapları,
- Grup proje raporları,
- Sanatsal projeler (art project),
- Diğer konu alanlarına ilişkin çalışmalar,
- Kitap eleştirisi veya incelemesi (Book review),
- Kompleks problemlere ait öğrencilerin taslak, gözden geçirilmiş ve son şeklini almış çalışmaları: Bu özellikle öğrencilerin dönüt çalışmalarından ne derece faydalandıklarını ve kişisel gelişimleri açısından eksikliklerini ne derece giderdiklerini görmek açısından önemlidir,
- Dergi ve gazete makaleleri, (portfolyonun türüne göre hazırlayan bireylerin ilgilenilen konu ile ilgili yaptıkları makaleleri kapsmalıdır. Bu bireyin konuyla ilgili yeterlik düzeyi ve ilgisini göstermesi açısından önemlidir.)
- Öğrenci öğretmen görüşmelerinin bant kayıtları (görsel ve işitsel),
- Otobiyografiler (öğrencilerin geçmiş ders süreçlerine ilişkin),
- Araştırmalar (öğrencinin düzeyine göre küçük raporları veya öğrenciye verilen bir konuya ilişkin yaptığı kaynak taramasına dayalı çalışmaları kapsayabilir) incelemeler, gezi, gözlem raporları,
- Öğrenci çalışmalarına ilişkin video kayıtları,
- Öğretmen tarafından tutulan kontrol listeleri, dereceleme ölçekleri, puanlama yönergeleri (rubrik formlar),
- Öğrencilerin kendi kendini değerlendirme (self-evaluation) formları ve akran gruplarının değerlendirmeleri (peer-evaluation),
- Öğrencilerin eğitim sürecine ilişkin karşılaştığı problemler,
- Öğrencilerin günlük, haftalık veya aylık yaptığı iş, aktivite veya faaliyetlere ilişkin çıktılar,
- Derse ve konulara ait kavramların kavrandığını gösteren, öğretmen tarafından tanımlanmış öğrenci aktivitelerine ilişkin doküman vb belgeler,
- Öğrenciler tarafından portfolyoyu değerlendiren kişilere yazılmış portfolyonun içerdiği tüm parçaların açıklamasını içeren raporlar (ne amaçla hazırlandığı, portfolyoya seçilen parçaların neden seçildiği vb sorular),
- Öğrenci-öğretmen görüşmelerine ilişkin kayıtlar,
- Öğrencilerin yanlış kavramlaştırmaları yada yanlışlarının düzeltildiğini gösteren belgeler,
- Öğrencilerin çalışmalarına ilişkin fotoğraf, taslak ve çizimler,
- Günlük işlerden örnekler, örnek olaylar,
- Diğer öğrenciler yada öğretmenle yapılan görüşmelere ilişkin notlar,

Bir eğitim ve öğretim yılında öğrencilerin kaç tane portfolyo hazırlayacağı, neleri içereceği, derslerin içeriğine, amaçlarına ve müfredat programına dayalı olarak portfolyo değerlendirme programı uygulayan okul yönetimi ve diğer paydaşlar (aile, öğretmen, diğer yöneticiler, eğitimde söz sahibi yerel yönetim vs.) tarafından kararlaştırılmalıdır.

1.3. Portfolyonun Uygulanması

Portfolyonun uygulanması aşamasında, öğrencilerin çalışmalarının toplanması, toplanan bu çalışmalardan seçimin yapılması, seçilen bu materyallerin yansıtılması, yansıtma aşamasında

öğrencinin kendi hakkında bilinçlenmesi yoluyla gelecek için öğrenme hedeflerini oluşturması Danielsen ve Abrutyn tarafından önerilmektedir ve buna, Barret tarafından öğrencilerin portfolyolarını öğretmen ve akranları ile paylaşarak öğrenme hedefleri ile bağlantılar kurma aşaması eklenmiştir. Bu aşamalar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Barret, 2000).

Toplama: Bir çalışma portfolyosunun temel bir etkinliğidir. Bu aşamada öğrencinin başarısını ve ölçütlere göre gelişimini gösteren yeterince çalışmayı toplamayı gerektirir. Bu bağlamda her şey portfolyoya dahil edilmemelidir. Bir çalışma portfolyoya alınıyorsa, neden alındığı ve neyi gösterdiği belirtilebilmelidir.

Seçme: Bu aşamada, birinci aşamada toplanan ürünlerden hangilerinin portfolyoda yer alacağı belirlenir. Toplanan değerlendirmeyecek ürünler portfolyodan çıkartılmalıdır. Portfolyoda, öğrenme hedefini yansıtacak çalışmalar yer almalıdır.

Yansıtma: Bu aşamada portfolyo geliştiren öğrenci her bir ürün için ne düşündüğünü belirtmelidir. Yansıtma aşamasında öğrenci öğrenen olarak kendinin farkına varır, ne yapabildiği ile ilgili bilgi sahibi olur. İlk portfolyo geliştiren acemi öğrenciler için bu aşamada öğretmen yapılandırılmış açık uçlu sorularla öğrencilerin daha iyi yansıtma çalışmalarına yardımcı olabilir.

Yönelme: Bu aşamada öğrenciler yansıtma çalışmalarını gözden geçirerek kendi hakkında bilgi sahibi olduktan sonra geleceğe bakma ve gelecek için hedeflerini oluşturmaya başlayacaktır. Öğrenci kendi çalışma örneklerini gördükten ve gözledikten sonra gelecekle ilgili öğrenme hedeflerini tanımlayabilecektir. Bu aşamadan sonra portfolyo uzun dönemli ve güçlü bir gelişim aracı olur.

Bağlantı: Portfolyo uygun kişilere sunulur ve öğretme-öğrenme açısından tartışılır. Öğrenme hedefleriyle bire bir bağlantılar kurulur ve böylece işbirliği ve fikir alış veriş sağlanmış olur. Bu yolla öğrenci uzun dönemli olarak öğrenme sürecine ilişkin motivasyon kazanmış olur.

2. PORTFOLYO DEĞERLENDİRMENİN OLUMLU YANLARI

Geleneksel değerlendirme modellerinin yanında bir çok eğitimci, onlarla ölçülemeyen bazı özellikleri görmek için özgün (authentic) değerlendirme formlarını kullanmakta ve portfolyo değerlendirmenin avantajlarını tanımlamaktadırlar.

Bunlardan Owings ve Follo (1992)'ya göre, portfolyo değerlendirme öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini görmelerine, keşfetmelerine ve anlamalarına yardımcı olabilir. Aynı zamanda, öğrencilerin başarılarını ve başarısızlıklarını performanslarıyla ilişkilendirebilmelerini de sağlar. Gilman, Andrew ve Rafferty (1995) ile Midkiff ve Thomasson (1993), yaptıkları çalışmalar sonucunda portfolyoların birkaç avantajını tanımlamışlardır. Onlara göre, portfolyolar hem süreç hem de ürünü değerlendirmek için kullanılacak ideal araçlardır. Bu yapısıyla değerlendirme ve öğrenmenin entegrasyonuna izin verir. Portfolyo değerlendirme üzerine kurulu öğrenmeler daha çok öğrenci merkezlidir ve değerlendirme tek bir puana dayalı olmadığı için öğrenme stillerine dayalı olan yapı daha kolay ve doğru değerlendirilebilir. Dahası, Gilman (1995)'da portfolyoların, öğrencileri gelişimleri ve kendi öğrenmelerine ilişkin sorumluluk almaya cesaretlendirdiği ve teşvik ettiğini iddia etmektedir. Wolf (1996) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, portfolyo değerlendirmeler aracılığıyla, içeriğe bağımlı ve standart çoktan seçmeli testlerde iyi bir performans göstermek gibi klasik amaçlara odaklanmış eğitim sisteminin başaramadığı, öğrencilerin, eğitimin sonuçlarının farkına varmaları sağlanır. Öğrenciler, kendi kişisel görüşlerini, değerlerini ve inançlarını, öğrenci ve yazar olarak kendilerinin anlayışlarını, beceri ve yeteneklerini, kendi amaç ve sezgileri hakkındaki ifadelerini formüle edebilir ve yansıtabilirler. Bundan dolayı öğrenciler, öğrenme ve değerlendirme sürecinde daha çok rol oynadıklarını hissederek. Portfolyolar aynı zamanda yaşam boyu öğrenme (life long learning) için gereken becerilerin gelişmesi için öğrencilere yardımcı olur. Diğer taraftan portfolyolar öğretmenlerin günlük rutin bir şekilde kağıtları puanlama yüklerini azaltır ve çok boyutlu puanlama şekilleriyle, global anlama, algılama ve düşünme becerilerini değerlendirmeyi sağlar. Tüm bu araştırmalar sonucunda elde edilen avantajlar dışında portfolyolar ayrıca;

- **Okulun sorumluluklarını artırır:** Ülke, bölge, okul düzeyinde eğitim sisteminin öğrenci ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlamak için portfolyo değerlendirmelerinden elde edilen bilgilere sık sık başvurulur.

- **Öğrenci amaç ve öğrenmelerine ilişkin ortak vizyon oluşturulmasını sağlar:** Portfolyo değerlendirme sistemi aracılığıyla öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve aileler öğrencilerin neler bilmesi gerektiği ve dersin ya da öğretim döneminin sonunda ne yapabilmeleri gerektiği konusunda genel ve ortak bir vizyon oluştururlar.

- **Öğrenci öğrenmelerine ilişkin gerçek durumun tespit edilmesini sağlar:** Portfolyolar öğrenmelerin tüm açıklığıyla gerçek şekliyle resmedilmesini sağlar. Portfolyolar öğrencilerin hemen hemen tüm gözlenebilir yetenek, süreç veya kapsamla ilişkili alan bilgilerini ölçmek için kullanılabilir. Daha önceden belirlenmiş puanlama kriterleri bulunduğu sürece çok geniş ranjda öğrenci ürünleri portfolyo değerlendirme içine alınabilir. Portfolyolar bütün öğrencileri kapsayacak şekilde, öğrencilerin ne yapabileceklerinin geçerli ve güvenilir bir tanımını sağlamak için yapılandırılabilir.

- **Öğrenci öğrenimini ve öğretimi geliştirir:** Portfolyo değerlendirme sadece öğrenci başarısına ilişkin geniş bilgi sağlamakla kalmaz aynı zamanda öğrencilerin öğrenimi ve öğretim üzerinde de pozitif bir etkiye sahiptir. Öğretmenler, üzerinde uzlaşmaya varılmış kriterlere dayalı portfolyoları puanlama ve kullanma konusunda eğitim aldıkları zaman, öğrencileri kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu almaları için teşvik eden öğrenci merkezli öğretim modellerine yönelmekte ve bu modelleri kullanmayı daha çok yeğlemektedirler.

- **Portfolyo değerlendirme, değerlendirmede reform anlayışını yansıtır:** Yeni değerlendirme reformunun savunucuları, öğrencinin başarımını ve gelişimini açıklayan daha iyi bir anlayış sağlamak için, yeni ölçümlerin gerekliliğini vurgulamaktadırlar.

3. PORTFOLYO DEĞERLENDİRMENİN OLUMSUZ YANLARI

- **Düşük karşılaştırılabilirlik ve güvenilirlik:** Portfolyoları da içerecek biçimde bir çok performans tabanlı test kolayca ya da anlamlı bir biçimde tek bir puan yada puan dizisine çevrilemeyebilir. Normatif yada standartlaştırılmış testlerde olduğu gibi, toplum ve öğrenciler tek tek puanlara daha alışkındır. Tek puanlar, sistem karşısında ve yıldan yıla karşılaştırılabilir bir özelliğe sahiptir. Performans tabanlı testlerde sonuçlar rakamlar yerine kelimelerle ifade edildiğinde bazı hak sahipleri okul sisteminin daha az değerli olduğu veya öğrenciler için daha az sorumluluk üstlenildiği hissine kapılabilirler. Bütün bunlara ek olarak portfolyo değerlendirmelerde güvenilirlik şartını karşılamak oldukça zordur. Puanlayıcılar ya da değerlendiriciler arasında anlamlı bir tutarlık, belirli düzeyde güvenilirliği sağlamak önemlidir (Novak, Herman ve Gearhart, 1996). Puanlayıcılar arasında yüksek bir tutarlığın olmaması puanların kullanılabilirliğini önemli ölçüde azaltır. Sonuçlar, bireyler, okullar ya da zaman içerisinde güvenilir bir biçimde karşılaştırılmaz.

- **Standart test durumlarını sağlama zorluğu:** Standart testler öğrencilerin benzer durumlar ve koşullar altında performanslarını göstermelerini gerektirir. Portfolyo değerlendirme kullanılacağı zaman performansı gösterme şekli, ortam ve durumları öğrenciden öğrenciye değişebilir ve öğretmen yanlılıkları, öğrenci performansları üzerinde etkili olabilir. Öğretmenlerin, öğrencilere sağladıkları desteğin miktarı, öğrencilerin portfolyo çalışmalarına harcaması için verilen zamanın miktarı ve öğrencilerin çalışmalarının niteliği üzerinde dış kaynakların (arkadaş, ebeveyn vb.) ne derece etkili olduğu, portfolyo çalışmalarına dayalı olarak yapılan çıkarımların geçerliğini etkiler. (Gearhart, Herman, Baker, Whittaker, 1993).

- **Maliyet:** Portfolyo değerlendirmeye dayalı bir sistem geliştirmeye ilişkin diğer bir engel; programın, zaman, emek, işgücü ve para açısından diğer yöntemlere göre daha fazla maliyet gerektirmesidir. Portfolyoların ve parçalarının oluşturulması, yürütülmesi ve puanlanması yoğun bir çalışma, emek, işgücü ve eğitim gerektirir. Bu yüzden de maliyeti oldukça yüksektir. Eğitimciler değerlendirme amaçlarının müfredatla uyuşmasını sağlamak için puanlama kriterleri ve puanlama (ölçme) araçlarını geliştirmek için çok zaman harcamaktadırlar. Özellikle mevcudu fazla olan kalabalık sınıflarda uygulaması oldukça zor, zaman alıcıdır ve ekonomik değildir. Öğretmenin harcadığı zaman, emek ve iş gücü göz önüne alınırsa, öğretmene çok fazla yük getireceğinden özellikle değerlendirme aşamasında sınıfın kalabalık olması öğretmenin hata yapma olasılığını artıracaktır.

- **Puanlama:** Portfolyolar üç sebepten dolayı bir çıkmaz haline gelen puanlama problemiyle karşı karşıyadır. Birincisi; puanlama kriterlerinin oluşturulması, kullanılması ve geliştirilmesi için çalışma

guruplarının oluşturulması, eğitilmesi ve tartışılmasının gerekliliğidir. Bir portfolyo sisteminde puanlama; alan bilgisi ve alanda yetkinliği değerlendirmek için yapılandırılmalıdır. İkincisi; öğretmenler ve (varsa) diğer puanlayıcılar (drama ve eğitim uzmanları vb.) arasındaki tutarlığı sağlamak için personelin yoğun bir biçimde eğitilmesini ve kendini geliştirmesini gerektirir. Üçüncüsü; önceden belirlenmiş kriterlere göre öğrenci çalışmalarını puanlamak, tek bir sınav durumunu içeren norm dayanaklı ya da standart testleri puanlamaktan daha güçtür ve zaman alıcıdır. Bu yüzden de daha çok zaman ve emek ister. Fakat aynı zamanda bu tür aktiviteler öğrenme ve öğretmeyi destekler ve geliştirir.

4. PORTFOLYO SİSTEMİNE GÖRE BİR DEĞERLENDİRMENİN GELİŞTİRİLMESİ VE YÜRÜTÜLMESİNE İLİŞKİN BASAMAKLAR

- **Kapsam ve amaçların belirlenmesi:** Okul ve okul bölgesindeki hak sahipleri (okul yöneticisi, öğretmenler, öğrenci, veli, okul-aile birliği temsilcileri vs), öğrenciler de dahil olacak şekilde değerlendirme yapmak için ne tür bilgilere ihtiyaç olduğu ve bu bilgilerin nasıl ve nereden sağlanacağına ilişkin karar verirler. Karar verme sürecinde bir grup öğretmen programa liderlik eder.

- **Portfolyo değerlendirme programının oluşturulması:** Öğretmenler, yöneticiler ve ailelerle birlikte yürütmeden sorumlu bir grup öğretmen portfolyo değerlendirme programının içeriğini oluşturacak ürünleri kararlaştırırlar.

- **Puanlama kriterleri ve standartların geliştirilmesi:** Çalışma grubu (öğretmen, öğrenci, yönetici, alan uzmanları vb.) öğrenme ve performans için ortak amaçların ne olacağını (hedefler) belirlerler ve öğrenme ve performansın nasıl değerlendirileceğine karar verirler. Rubrik puanlama ve kontrol listeleri geliştirir ve üzerinde uzlaşmaya vardıkları performans standartlarını oluştururlar. Eğer mümkün olursa, öğrenci çalışmalarına rehber olabilecek, onları örnekleyen referanslar ve referans noktaları ifade edilmelidir.

- **Hedeflerle standartların ve müfredatın uyumunun sağlanması:** Çalışma grubu, değerlendirmenin amaçlarının, eğitim programına ve standartlara (ülke, bölge, alan) uygun olması için çalışır.

- **Pilot uygulamaların yapılması, personelin geliştirilmesi ve sonuçların analizi:** Pilot uygulamanın yapılacağı alanlar seçilir ve personel, portfolyoların uygulanması ve yürütülmesi üzerine geliştirilir. Pilot uygulamaların yapıldığı bir eğitim ve öğretim yılı sonunda portfolyolar kurulan komisyonlarca puanlanır. Programın etkililiği değerlendirilir ve pilot uygulamada görev alan eğitimcilerin geri bildirimlerine göre ve puanlanmış portfolyoların analiz sonuçlarına göre puanlama kriterleri ve program yeniden gözden geçirilir ve geliştirilir. Portfolyo değerlendirme uygulamasının bir sonucu olarak öğrencilerin gelişimlerine katkı sağlayıp sağlamadığına ilişkin karar vermek üzere programın öğrenciler üzerindeki etkileri araştırılır.

- **Portfolyo programının tüm birimlerde uygulanması:** Portfolyo değerlendirme programı pilot uygulamadan geçirildikten ve etkili bulunduktan sonra tüm birimlerde uygulanabilir. Bu bir okulsu, tek bir sınıftan tüm okula, ülke bazındaysa birkaç okuldan veya ilden tüm ülke bazına yaygınlaştırılır.

- **Öğretmenlerin puanlama için eğitilmesi:** Portfolyo değerlendirme yapacak öğretmenlerin, öğrenci çalışmalarının portfolyo puanlama kriterlerini ve referanslarını kullanarak nasıl puanlayacakları konusunda eğitim verilmesini içerir. Öğretmenler arasındaki tutarlılık indeksinin 0.70-0.80 civarlarında olması sağlanmalı ve bu düzeyde olması için çaba sarfedilmelidir.

- **Portfolyo programının nasıl yürütüleceği ve yönetileceği konusunda kılavuzların hazırlanması:** Hak sahipleri (öğretmen, yönetici, aile, öğrenci vb.) standartlaştırılmış öğrenci çalışmaları için bir kılavuz hazırlar. Portfolyo değerlendirmesi yapılırken zaman, yer, şekil, usul gibi, öğrencileri eşit bir şekilde değerlendirmek için standartlaştırılan konular üzerinde karara varılır.

- **Portfolyoların puanlanması:** Öğretmenler (komisyonda bulunan) portfolyoları daha önceden belirlenmiş kriterler doğrultusunda puanlarlar. Bu işlem genellikle birkaç gün içinde eğitilmiş öğretmenler tarafından yapılır.

- **Sonuçların rapor edilmesi:** Bütün hak sahipleri, portfolyo değerlendirme sonuçları hakkında herkesin (öğretmen, öğrenci, aile ve diğer toplum üyeleri) anlayabileceği tarzda ve zamanında bilgilendirilir.

• **Programın değerlendirilmesi:** Bir eğitim ve öğretim yılı sonunda portfolyo değerlendirme programının etkililiği değerlendirilir ve gerekli yargılama ve çıkarımlar yapılarak program gözden geçirilir. Programın aksayan yönleri varsa uygulayıcıların (öğretmen, okul yöneticisi vb.) önerileri doğrultusunda program üzerinde yeni düzenlemelere gidilmelidir.

5. SONUÇ

Eğitim ve öğretim sürecinde değerlendirme çok önemli bir role sahiptir. Yapılan ölçümlere dayanarak, gerek süreç gerekse öğrenciler hakkında sağlıklı kararlara ulaşabilmek iyi bir değerlendirme sürecini gerektirir. Değerlendirme bir süreç olarak ele alınmalı ve bu süreç içerisinde öğrenci gelişimleri sürekli izlenmelidir. Ülkemizde değerlendirme yaklaşımları, daha çok süreç içerisinde belirli aralıklarla, öğretmenin belirlediği ölçütler doğrultusunda ve öğrencileri birbirleriyle karşılaştırmak biçiminde yapılmaktadır. Değerlendirme işlemi süresince, beklenen ve öğrenciden istenen, sorulan sorulara belirli yanıtların verilmesidir. Bu tür değerlendirme, değişik yorum, öneri ve bakış açılarının getirilmesine kapalıdır. Oysa, gelişen ve küreselleşen dünyamızda sürekli yenilenen ve değişen bilgiye ayak uydurabilecek, bu bilgileri kullanarak yeni şeyler üretebilecek bireyler yetiştirmek, hedeflenen ve arzu edilen bir durumdur. Bu hedefe ulaşabilmek, ancak gelişen dünyaya ve yeni dünya düzenine uygun, yeni değerlendirme sistemleri ve süreçler geliştirmekle mümkün olabilir. Bu ise, var olan değerlendirme yaklaşımlarının yanında özgün (authentic) bir değerlendirme sisteminin gündeme getirilmesini gerektirmektedir. Böyle bir değerlendirme yaklaşımı, portfolyoların oluşturulması ve değerlendirilmesi aracılığıyla oluşturulabilir. Bu değerlendirme yaklaşımı, öğrencilerin bir takım olay, durum ya da gerçekler hakkındaki bilgilerini değerlendirmek yerine, onların gelişimini bir bütün olarak ele alır. Bu şekilde yapılan değerlendirme, öğrencilerin her alandaki değişim, gelişim ve ilerlemelerini değerlendirmeyi, gerekirse tüm süreçlerin (program- değerlendirme- öğrenme ve öğretme süreçleri) yeniden gözden geçirilerek sürekli yenilenmesini ve değiştirilmesini sağlar. Bu görüş doğrultusunda portfolyo değerlendirme yaklaşımı, eğitim ve öğretim süreci içerisinde belirli aralıklarla değil, sürekli, sadece öğrenciyi değil, bütün süreçlerin değerlendirilmesini kapsar. Süreç içerisinde yer alan her bir öğrencinin değişik yetenek, ilgi, öz geçmiş ve deneyime sahip olması nedeni ile, her öğrenciyi aynı koşullar altında değerlendirmek mümkün gibi görünmesine rağmen aynı koşullar altında değerlendirme yapmak çok güçtür. Bu sebeple portfolyo değerlendirme yaklaşımı öğrencileri birbirleriyle karşılaştırmak ya da yarıştırmak yerine, her bir öğrencinin kendi potansiyeli ve özellikleri doğrultusunda maksimum gelişmesini amaçlar. Böyle bir anlayış, değerlendirme ölçütlerinin öğretmenler tarafından kapalı bir şekilde belirlenmesi yerine öğrencilerle ve diğer paydaşlarla birlikte (aile, toplum, öğretmen, meslektaş v.b) açık bir iletişim sonucu belirlenmesini sağlar (Kan, 2003).

KAYNAKÇA

- Barret, H. C. (2000). *The Electronic Portfolio Development Process*, 10.05.2003 tarihinde <http://www.electronicportfolios.com/portfolios/EPDevProcess.html#portdev> adresinden alınmıştır.
- Chang, C. C. (2001). A study on the evaluation and effectiveness analysis of web-based learning portfolio (WBLP). *British Journal Of Educational Technology*, 32(4).
- Chapman, J. M., Pettway C. ve White, M. (2001). The portfolio: An instruction program assessment tool. *Reference Services Review*, 29(4), 294-300.
- Columba, L. ve Dolgos, K. A. (1995). Portfolio assessment in mathematics. *Reading Improvement*, 32(3), 174-176.
- Dubrovich, M. (2002). A diversify your assesment portfolio. *Principal*, 82(2), 7-56.
- Farr, R. (1990). Setting direction for language arts portfolios. *Educational Leadership*, 48(3), 103.
- Fazal, M. ve Goldsby, D. (2001). Now that your student have created web-based digital portfolios, how do evaluate them? *Journal of Technology and Teacher Education*, 9(4), 607-616.
- Fenwick, T. J. ve Parsons, J. (1999). A note on using portfolios to assess learning. *Canadian Social Studies*. 33(3), 90-92.
- Gearhart, M., Herman, J. L., Baker, E. L. ve Whittaker, A. K. (1993). *A question for the validity of large-scale portfolio assessment* (CSE Tech. Rep. No. 363). Los Angeles, CA: National Center for Research on Evaluation, Standarts, and Student Testing.
- Gilman, D. A., Andrew, R. ve Rafferty, C. D. (1995). Making assessment a meaningful part of instruction. *NASSP Bulletin*, 79(573), 20-24

- Kan, A. (2003). Değerlendirmede yeni yaklaşımlar. *İleti Dergisi*, 84, 7-9.
- Kemp, J. ve Toperoff, D. (1998). *Guidelines for portfolio assessment in teaching English*. 20.04.2003 tarihinde <http://www.etni.org.il/ministry/portfolio> adresinden alınmıştır.
- Koretz, D. (1994). The evolution of a portfolio program: The impact and quality of the vermont portfolio program. *ERIC Document Reproduction Service*. ED 379301.
- Krest, M. (1990). Adapting the portfolio to meet student needs. *English Journal*, 79(2), 29-34
- Lankes, A. M. D. (1995). Electronic portfolios: A new idea in assessment. *ERIC Clearing House on Information and Technology. Service*. ED 390377.
- Midkiff, R. B. ve Thomasson, R. D. (1993) *A practical approach to using learning styles in math instruction*. Springfield, IL: Thomas Books.
- Moya, S., S.ve O' Malley, M. (1994). A portfolio assessment model for ESL. *The Journal of Issues of Language Minority Students*. 13(13), 13-36.
- Novack, J. R., Herman, J. L. ve Gearhart, M. (1996). *Issues in portfolio assessment: The score-ability of narrative collections*. (CSE Tech. Rep. No. 410). Los Angeles, CA: National Center for Research on Evaluation, Standarts, and Student Testing.
- Owings, C. A. ve Follo, E. (1992). *Effect of portfolio assessment on students attitudes and goal setting abilities in mathematics*. Michigan.
- Paulsaon, F.L., Paulson, P.R. ve Meyer, C.A. (1991). What makes a portfolio a portfolio? *Educational Leadership*, 48(5), 60-63.
- Valencia, S. (1990). A portfolio approach to clasroom assessment: The whys, whats and hows. *The Reading Teacher*, 43(4), 338-40
- Wolfe, E. W. (1996). *Student Reflection in Portfolio Assessment*. ERIC Document Reproduction Service. ED 396004.

Extended Abstract

Many of the reigning theoretical assumptions on which contemporary testing and assessment are based on behaviorist views of cognition and development. In 1990's it has been come to realise that new, alternative ways of thinking about learning and assessing learning are needed to servet his necessity alternative ways included, learning styles, process and out comes, ways of thinking has been developed for measurement and evaluation. One of these methods for evaluating students performans are the portfolios and it's evaluation. In this research it has been put great importance on what student portfolios are, which have a very great important role for evaluating students' performance on their learning and development. According to Paulson and Meyer (1991), in order to implement an effective portfolios programs, the followings should primarily meet; (a) student involment, (b) criterions for sellecting student's works, (c) criterions for assessing student's works and (d) reflection of student's performance. The data which derived from portfolios should be reliable, valid and understadable. For these reason, some evidence should be collected in order to prove the results obtained from portfolios are reliable and valid. Some techniques could be recomended for studying reliability and validity of measures derived from portfolios. These techniques include to determining; (a) relationship between grades which was obtained from portfolios and objective tests results, (b) relationship between grades that obtained from portfolios and other student performance indicators related with portfolios content, (c) relationship between different scorer's grades for the same portfolios. At the same time, using scoring guides or rubrics is recomended by authors, when the portfolios is scored by the scorers in order to reduce scoring errors or judgemental errors and to increase the consistency between scorer or rater. Many researchers made discriptions, explanations etc. for portfolios and its content. (Far, 1990; Paulson, Paulson & Meyer, 1991; Olson, 1991; Kemp & Toperoff, 1998; Chapman, Pettway & White, 2001) when these explanations inspected, it could be seen that, there is no absolute description and content for portfolios and its content and discription are differing according to their purpose. For tis reason, many classifications could be seen in literature. Some of these classifications are given below,

According to Columba and Dolgos (1995), there are three type portfolios that named show case, teacher and teacher-student interactive portfolios. Lankes (1995) also described six type portfolios called developmental, teacher, proficiency, show-case, works ability and college admission portfolios. Another description which have great acceptance of educational literature for portfolios types are documentation portfolios, process portfolios and show-case portfolios.

Portfolios have some characteristics. The portfolios are (a) developmental, (b) dual valued, (c) sellective, (d) authentic, (e) reflective, (f) individual, (g) interactive. Some issues (e.g, the content of portfolios, how the students works should be sellected, what and which pieces of students works will be involved portfolios etc.) should be taken into account, before the portfolios programs implemented. A portfolio should be involved the some of follwings according to its purpose. (1) some objective or teacher-made tests: standardized success tests, diognastic tests, unit tests etc. (2) open-ended question and student response, (3) group Project reports, (4) art Project, book review etc., (5) articles, studies, observation reports, (6) video or audio records for students works and performance, (6) rubrics, rating scales, check lists etc. about student performance, (7) self evaluation and peer evaluation reports about students performance, (8) otobiographies, (9) problems that students faced in educational process, (10) students and teacher interviews and its records, (11) Paper or some other evidence that shows stedents utilized the feed back, (12) records or notes of teachers about students performance.

Implementing portfolios programs include some process. These are collection, sellection, reflection, direction and connection. The portfolio assessment have some advantage and dis advantage. The dis advantage of portfolio assessment are (a) lower comperability and reliability, (b) scoring, (c) cost, (d) difficulty ensuring standardized testing conditions. On the other hand the advantage of portfolio assessment are (a) authentic picture of learning, (b) improved teaching and student learning, (c) a shared vision of student goal and learning, (d) increased school accountability for all students, (e) reflection of stuent growth in educational objective.

Some of the adjustement should be made, in order to implement and improve portfolio assessment programs. These are given below;

- 1- Determining the objectives and content of portfolios.
- 2- Constructing the portfolio program
- 3- Identifying the standarts and criterion for scoring.
- 4- Providing the concordance between standarts, programs and objectives.
- 5- Pilot implimentation, training personnel and analysing the results.
- 6- Implementing portfolio programs all over country, city etc.
- 7- Training raters, scorers, teachers etc. for scoring portfolio.
- 8- constructing guide book and providing guidance for user.
- 9- Scoring portfolios.
- 10- Reporting results.
- 11- Evaluation of portfolio programs.